

Hiljuti kuulus parteikomitee meie rahvakontrolli peagrupi aruannet ja kinnitas plaani 1976/77. õ.-a. kevadsemestriks. Sellega seoses on sobiv heita pilk möödunud semestril tehtule.

Esmalt väärib märkimist õppetöö kontrollimine. Nii kontrollis üldteoreetiliste õppeainete teaduskonna rahvakontrolli-grupp õppedistsipliini füüsika ja matemaatika vooaloengutel elektroautomaatika- ning ehitusteaduskondades. Kokku kontrolliti 46 rühma. Kontrollimise tulemusel ilmnes, et rühmanemad on hakanud päevikute täitmise ja puudujate märkimise kohusetundlikumalt suhtuma, üheski rühmas ei erinenud rühmapäeviku, õppejõu kontrolliandmete ja rahvakontrolli liikmete andmed. Puudujate arv on siiski ülearu suur (näiteks LR-17 kolmel kontrollimisel kokku 16 puudujat).

Üldteoreetiliste õppeainete teaduskond kontrollis ka üliõpilaste teadusliku töö korraldust teaduskonnas. Selgus, et teistest paremini on töötanud teoreetilise mehaanika kateeder. Seevastu füüsika kateedris juhendati põhiliselt ainult referatiivseid töid, üliõpilased konkursisid ja konverentsidest osa ei võtnud.

TPI rahvakontrolli peagrupi õppetöö kontrolli sektor analüüsis nõrga õppeedukuse põhjusi õpperühmades MP-31 ja E-37, kus õppeedukus kõrgemas matemaatikas oli möödunud kevadssessioonil ainult 50%. Analüüsi üliõpilaste eeldusi, rühmajuhendajate ja dekanadi tööd ning muid aspekte.

Matemaatika õpetamise probleemidega tegeleb mehaanika-teaduskonna grupp. Kateedritele heideti ette liialt suurt kontrollitööde arvu, keskkoolikursuste erinevuse arvestamata jätmist eesti ja vene õppekeele rühmades ning kontrollitööde tule-

RAHVAKONTROLL

muste hilinenud vormistamist. Koos kateedriga leiti siin kompromisslahendus.

Ehitusteaduskonna rahvakontrolli grupp kontrollib pidevalt kursuseprojektide tähtaegset väljaandmist ja esitamist. Dekanaat ja metoodikanõukogu on koostanud vastavad graafikud, et projektide koostamine ja lahendamise ei kuhjuks semestri lõppu.

Sõjalise kateedri rahvakontrolli grupp kontrollis muuhulgas tehniliste õppevahendite kasutamist õppeprotsessis ja õppetöö planeerimise kvaliteeti. Nimetatamisväärsed puudusi ei avastatud.

Teadustöö alal kontrolliti lepinguliste tööde täitmist ja füüsilise keemia kateedri tegevust. Keemiateaduskonna rahvakontrolligrupp kontrollis omakorda keemiatööstuse protsesside ja aparatuuride kateedri teadusliku tööd. Märgitakse ära tagasihoidlikku lepinguliste tööde mahtu. Kateedri teadusliku töö efektiivsuse tõstmist takistavad ruumikitsus ning uurivate tehniliste mõõte- ja instrumentaalaparatuuride vähesus. Kateedril soovitatakse tugevdata materiaaltehnilist baasi ja suurendada lepinguliste tööde mahtu.

Kolmandaks tähtsamaks kontrollimiseks olid mitmesugused majandusprobleemid. Neist oli kahtlemata esikohal madal temperatuur paljudes õppe- ja abiruumides. Esitati vastav arupärime tehnilise ekspluatatsiooni osakonnale. Oma vastuses loetles osakond küll seni olnud avariide põhjusi, kuid ei näidanud ühtki kava senise olukorra parandamiseks.

Keemiateaduskonna rahvakontrolli grupp koos teaduskondade ametiühingubüroo liikmetega kontrollis ohutustehnika

alast olukorda 4. korpuses. Märgitakse, et puuduvad maanduslatid I, III, IV korruse ruumides, mistõttu esineb maandamata või veetoru külge maandatud elektriseadmeid. Paljudes ruumides puuduvad süsihappegaasiga tulekustutid, vahtkustutite kasutamine on aga elektriseadmete tõttu ohtlik. Ka ruumide ventilatsioon pole piisav. Need ja ka teised avastatud puudused arutati läbi teaduskonna koosolekul ja võeti vastu asjalik otsus.

Administratiiv-majandustegevuse kontrolli sektor analüüsis mineraalväetiste ja -sõta problemlabori ehitust, mis on takerdunud raudbetooni hankimise taha.

Teenistujate rahvakontrolli grupp kontrollis töölepingu alusel töötavate üliõpilaste ja aspirantide tööde vormistamist ja töötasu maksmise korda. Leiti, et väljaspool tähtaega on töölepinguid vormistatud, sest paljud üliõpilased ei olnud informeeritud tööde vormistamise korrrast ja lepingute vastutavad täitjad ei pea sageli kehtestatud korrrast kinni. Ka ennetähtaegne töovahekorra katkestamine jääb sageli vormistamata. Seega esineb üliõpilasi, kes said vähem või rohkem töötasu töölevõtmise käskkirjas ettenähtust. Kontrollimise tulemusel soovitati täiendavalt instrueerida lepingute vastutavaid täitjaid üliõpilaste ja aspirantide töölevormistamise korras.

Esitatud lühilülevaate põhjal, kus pole nimetatud kaugeltki kõiki ettevõtmisi, võib teha rõõmustava järelduse: möödunud semestril muutus rahvakontrolli alane tegevus aktiivsemaks. Kõik teaduskondade grupid ja peagrupi sektorid löid kaasa instituudi kõige aktuaalsemate probleemide lahendamisel, tuues esile puudusi ja andes soovitusi nende kõrvaldamiseks.

MAANO KOPPEL
TPI rahvakontrolli peagrupi õppe-informatsiooni sektori esimees

AVATI VIISAASTAKU ARGIPÄEV

TAIDLEJATE MAJA

● PANIME PAIKA PAE ●

Pühendatud TPI akadeemilisele meeskoorile, TPI taitlejate maja ehitamise initsiaatorile.

Muusika: B. Kõrver
Sõnad: O. Roots

Panime paika pae, sadade aastate põlise. Nüüd nendelt müüridelt heliseb vastu tänane aeg. Mändide latvu jäi suviste leekide lõbusat. Päikene melega sõbrustab siis ka, kui madalalt käib.

Laulame kahes mändide mähaga laane kohaga koos. Laulame nii, et kaasa meid võtavad tormina tõttavad kaugele rökkavad rõõmude värvikad vood!

All-linna tegude hoog, kiirustav, tuhandetahune, Mustamäe veerule rahuneb. Kuhja saab päevaloog. Panime paika pae, sadade aastate põlise. Nüüd nendelt müüridelt heliseb vastu tänane aeg!

TÄNAME!

Haldusprorektor H. Eesmaa kõnest taitlejate maja avamisel 24. märtsil.

Pool sajandit tähelepanuta seisnud endise Glehni lossi varemetest on tänaseks tõusnud TPI taitlejate maja. Kui hakata rääkima asja algusest, tuleb eelkõige mainida meie meeskoori, kelle rahutu-otsiv-romantiline vaim põhjustaski ühe ahvatleva mõtte teoksaamise. Plaan sündis meeskoori liikmete Vello Mespaki, Toivo Ojaveski, Jaan Otsa jt. peades. Julge mõtte toetajaks oli Tallinna TSN Täitevkomitee, kellele oleme tänulikud selle eest, et meile usaldati ehituskruunt koos lossisäilmetega looduslikult ilusas pargis.

Maja projekti arhitektuurse lahenduse saamiseks korraldasid ENSV Arhitektide Liit ja TPI 1966. aastal konkursi, kus tuli esikohale arhitektide Jüri Jaama ja Arpad Andreleri variant.

Meeskoori liikmetest moodustati projekteerimisgrupp, mida juhtisid Ülo Tärno, Udo Asmus, Mati Kriivel ja Rein Saun.

Varemete puhastamisega tehti algust 29. märtsil 1966. a. ja riikliku komisjoni poolt võeti maja vastu 27. detsembril 1976. a. Selle aja jooksul olid käed külge lõõnud kõigepealt meie akadeemiline meeskoor, siis ehitusjaoskond, Vabariiklik Restaureerimise Valitsus ja EÜE. Ühiskondlikus korras tehti ligi 40 000 tundi tööd (meeskoor, naiskoor, orkestrid ja kõikide teaduskondade õpperühmad). Kasulikku pinda on 1100 m², lahtisi terrasse 500 m². Maja ehitamiseks ja sisustamiseks on kulutatud 300 000 rubla, suure graniitastmetega Mustamäe trepi ehitamiseks eraldas täitev-

komitee 17 000 rubla. Kasutati ära Balti jaama vana hoone fassaadi ja Ajakirjandusmaja ehitusplatsil lammutatud hoonete tahutud paekive. Need kivid on restaureerimisvalitsuse ja TPI ehitusjaoskonna müürseppade poolt nii osavalt seina pandud, et raske määrata, kus lõpeb vana lossi müür ja algab uus.

Kaasa aitasid veel EKE Ehitus- ja Montaaživalitsus, Elektromontaažitööde Valitsus, Tootmiskoondise «Silikaat» dolomiiditsehhi jmt. ettevõtted.

Projekti peaarhitekti Jüri Jaama, peakonstruktor Ülo Tärno ja Mati Kriiveli välis- ja siseseine ideelahendused ning müürseppade-kiviraidurite Jüri Tellingu, Igor Orase, Toomas Kroosi, Villu Soansi jt. asjalik teostus paekivis annab majale oma kordumatu näo. Ehituslikule omapärale on oma jälje jätanud meie ehitusjaoskonna müürseppad, puuseppad Ivan Sorgin, Arnold Kübarsepp, Harri Lumiste jt. tublid tööliised ehitusinseneride Kaarel Jõehe ja Gunnar Kurtmanni juhtimisel.

Eraldi tuleb märkida meie eksperimentaal-konstrukteerimis-osakonna metallikunstniku Maire Hääle, sepatöömeistri Rudolf Kallaste ja tema abiliste tehtud töid.

TPI TAIDLEJATE MAJA saamisluгу jutustades peame kõige väärtuslikumaks projekteerijate ja ehitajate, üliõpilaste ja vilistlaste, tööliste ja inseneride üksmeelse kollektiivi kujunemist ühise eesmärgi taotlemisel.

Glehni lossi uuestisünnist edasi ka 3. lk.

TUBLID MITTE AINULT ÜHISKONDLIKUS TÖÖS

Semester käib täie pingega ja juba on kuulda mõtteid uue sessi tulekust. Selleks, et ei korduks vanad vead, võiks veelkord heita pilgu möödunud eksamissessiooni tulemustele ja teha neist endale mõningad järeldused. Meie komsomollikomitee tegi viimati kokkuvõtteid talviste eksamite tulemustest. Eraldi vaadeidi üliõpilaskiirvi õppeedukust, mida püüamegi alljärgnevalt iseloomustada.

Üldandmed kogu instituudi kohta peaksid kõigile juba tea-

da olema. 1333 üliõpilast sooritasid eksamid vaid hinnetele «hea» ja «väga hea»; s. o. 28% eksamikohustuslike üliõpilaste üldarvust. «4» ja «5» õppisid komsorgidest: T-50%, K-48%, L-43%, A-31%, E-26%, M-7%. Ainult «väga heale» õppivate komsorgide protsent on kõige suurem majandusteaduskonnas (16%), järgnevad keemia (8%) ja elektroenergeetika (7%). Teaduskondade komsomolibüroodes (TKB) õpivad hästi ja väga hästi: L-67%, T-53%,

K-50%, A.M-30%, E-15% büroo liikmetest. Siit selgub, et kõige kõrgema õppeedukusega TKB on meil elektroautomaatika-teaduskonnas.

Asjad pole aga sugugi korras rühmade komsomolibüroode õppeedukusega. Kui majandusteaduskonnas jõuab edukalt edasi 80% büroode liikmetest, siis mehaanikateaduskonnas õpib hästi ja väga hästi vaid 11%. Teiste teaduskondade sama näitaja on: 30-46%. Näeme, et siin

on protsentide erinevus veel väga suur. Palju on ka neid rühmabüroode liikmeid, kes pidid sooritama korduseksamid. Näiteks elektroautomaatikateaduskonnas oli neid 12.

Seepärast peaksime suurema tähelepanuga valima oma rühmabüroo koosseisu. On ju büroo see, kes peaks teistele eeskujuks olema, mitte aga õppeedukuse poolest oma rühma lõpus sõrkima.

Instituudi klubidest valisime analüüsi objektiks Pressiklubi,

Interklubi ja «Iskateli» aktiivi. Nende klubide liikmete keskmine hinne talvisel eksamissessioonil oli: Interklubil 4,23; Pressiklubil 4,18; «Iskatelil» 3,43. Interklubi ja Pressiklubi liikmeskonda iseloomustab väga kõrge õppeedukus. 60% pressiklubilastest ja 55% interklubilastest õpib ainult neljadele viitele. Samas ei saa märkimata jätta ka seda, et kummagi klubi

(Järg 2. lk.)

TUBLID...

(Algus 1. lk.)

üks liige tuli eksmatrikuleerida. Hindele «rahuldav» õpib antud klubide liikmetest kokku vaid 4 üliõpilast.

Nagu näeme, ei saa me veel üliõpilaskoostööd õppealaseks täielikult rahul olla. Kõik meie klubid peaksid oma liikmeskonnana õppimisele rohkemat tähelepanu pöörama. Seepärast po-

leks üldse halb, kui pärast iga sessiooni lõppu arutataks neid küsimusi ka klubide koosolekutel ja tehtaks praktilised järeldused. Samuti peaksid TKB-d senisest rohkem jälgima oma aktiivi edasijõudmist ja õppe-distsipliini.

VILVE INDUS (TI-101)
ELKNÜ TPI komitee
õppesektori juhataja

Semestri alguses alustas Interklubi uue hooga. Klubi tegevusel hoiab silma peal uuenevad juhatus: presidendi Andres Patuste (KÜ-81) ettepanekul täidab nüüd asepresidendi ja finantsministri ülesandeid Enn Laansoo (ET-22), haldusminister Toomas Unt (AO-41) ja kultuuriminister Ene Randvee (TR-61). Kahe kuu jooksul on kohtunud mitme turismigrupiga, tähistatud Nõukogude armee aastapäeva ja naistepäeva, tutvunud elu-oluga Kuubas, Peruuus, Ekuadoras.

26.–27. märtsil oli Nelijärvel traditsiooniline seminar-laager, tavaliselt küll veidi hiljem, aga siiski veel taliseminari nime all. Kolmekümme klubilast ootas meeldiv üllatus — seminari taliviseid õigusi kinnitades hakkasid lund sadama. Poriga võitlemiseks valmistunud lõbusal salgal tuli hoopis poolest säärest lumesumbata.

Seminari kava oli tihe. Esimesel õhtul jõuti pidada lumesõda ja kelgutada, kuulata ELKNÜ TPI komitee sekretäri Roode Liase muljeid Soomemaast ja õhtu lõpetuseks pida-

◆ Klubilised lauluhoos.

Andres Pajuste (MP-22) foto.

da maha konkurss «Jõud, ilu ja mõistus», mille auhinnaks miss ja mister IK tiitel. Vaatamata poole õni kestnud tantsudele ja mängudele istuti järgmisel hommikul reipalt ühise laua taha, arutamaks tööprobleeme ja vaagimaks senitehtut. Tublid on olnud klubi liikmekandidaate, kes klubi üritustest aktiivse kaasalõõmise kõrval on leidnud aega ka tõsisemaks tööks, koostades referaate sotsialistlike maade noorsoo-organisatsioonidest. Probleemid selged, prooviti järele liikmekandidaatide valmidus klubi liikmeks. Miniolümpial võrreldi jõude lumesõudmise tegemises, kelgusõudis ja luuaviskes. Pingelise võistlu-

se tulemusena selgus, et 10 kandidaati on oma osavuse ja tubli tööga teeninud ära õiguse kanda klubi liikmemärki. Talve viimased mäest-alla kelgusõidud, seminari lipu langetamine ja oliigi aeg seada sammud Tallinna poole.

Klubi töö aga kestab. Ees ootavad kohtumised inglise ja soome turistidega, TPI tutvustamine lahtiste uste päevadel ja palju muud huvitavat. Vastutustrikkaim ülesanne on aga aidata kaasa RSP edukale läbiviimisele. Töö lõpetame juunis suvise seminar-laagriga.

ANU MARIPUU
IK pressiminister

Tehnikakeele ABC

• ÜHEST METOODIKATÖÖ PÄEVAPROBLEEMIST •

Viimastel aastatel on metoodikatöö TPI-s hoogu võtnud ja nii mitmelgi alal on edu saavutatud. Allpool juhime tähelepanu aga ühele meie arvates olulisemale probleemile, mis metoodikatööd juhtivate ja koordineerivate allasutuste vaatevälja seni pole sahtunud. Jutt on tehniliste ja füüsiliste suuruste tähistamisest ja nende tähistuste vastavusest standarditele.

Nähtavasti pole peale üliõpilaste keegi märganud (või märgata tahtnud), et ühe lektori loengul tähistatakse mingit suurt ühtviisi, teise omal teist- ja võib-olla järgmisel semestril kolmanda kateedri õppejõu poolt koguni kolmatmoodi. Eri-nuvusi esineb isegi ühe ja sama kateedri õppejõudude poolt kasutatavates tähistustes. Et see asjaolu segadust tekitab ja metoodiliselt halb on, ei vaja arvatavasti tõestust. Olgu kohe lisatud, et see pole iseloomulik mitte ainult TPI-le, vaid vähemal või rohkemal määral mistahes kõrgkoolile Nõukogude Liidus. Peasüüdlasest tekkinud olukorras on õpikuid kirjastavate kirjastuste toimetajad, kes pole rangelt nõudnud kehtivatest standarditest kinnipidamist. Osa süüd langeb aga ka «üliõpilastele» teadlastele-autoritele, kes «omi» mittestandardseid tähistusi läbi suruvad, kasutades umbes niisugust motiveeringut, et «vaadake, minu erialal saab seda suurt ainult nii ja mitte kuidagi teisiti tähistada».

Kus on siis väljapääs? Asjasse põhjalikumalt süvenemata võib välja pakkuda lihtsa lahenduse: kohustada edaspidi kõiki kateedreid, lektoreid ja õppekirjanduse autoreid kindlalt kinni pidama riiklikust standardist GOCT 1493-47 «Üldtehniliste põhisuuruste tähistamine» (s. o. aktsepteerima praegu ametlikult kehtivat standardit, mille olemasolu paljud asjaosalised ei tea või teada ei taha). Kahjuks on probleem keerukam. Nimelt on eelmainitud ühe NSVL vanima, standardi kehtivusaega esialgu pikendatud 01.01.1978. a. ja juba ammu valmistatakse ette uusi termine, tähistusi, lühendeid ja indekseid standardeid. Standardiseerimisalane töö on raske ja aeganõudev (näit. masinaehitus-alase terminoloogia ja tähistuste standardiseerimise on haaratud 600 erinevat ettevõtet ja asutust), kuid nüüdisajal hädavajalik ja mõõdapääsmatu. Mõnel puhul on uued tähistused juba tehnikaalastesse uutesse standarditesse sisse viidud (näiteks GOCT 18855-73 «Veerelaagrid. Arvutusmeetodid dünaamilisele kandevõimele ja eale», GOCT 21354-75 «Silindrilised evolventprofiiliga hammasülekanded. Arvutus tugevusele» jt.). Uued tähistused on täielikus kooskõlas ISO (International Organization for Standardization) soovitusetega R 31. See on ka loomulik, sest tähistuste ja terminite ühtlustamine ja korrigeerimine vajadus on tingitud esmajoonelise rahvusvahelisest koostööst (ühised unifikatsioonid programmeeritud automaatsüsteemide rakendamisel ja masinprojekteerimisel, laienuvad informatsioonivahetus, rahvusvahelised ühisprojektid ja nende realiseerimine, väliskirjanduse uurimine vajadus jne.). Kujunenud olukorras on ülalpakutud lahendus

standardist GOCT 1493-47 kinnipidamine — perspektiivitu. Kui loengute pidamisel on n.ö. käigu pealt uutele tähistele üleminek veel mõeldav, siis hoopis teine lugu on trükitud materjaliga. On ju praegu kateedrites kirjastamiseks ettevalmistamisel kümned õpikud ja konseptid, mis trükist väljatuleku hetkel sisaldaksid juba kehtetuid tähistusi. Pealegi ei trükita õpikuid ühe-kaheaastaseks kasutamiseks. Seega mõistlikuks lahenduseks võib pidada uute tähistuste standardite kehtestamisaja ennetamist: trükiste käsikirjade koostamisel ja meie arvates järgmisest õppeaastast juba ka loengul tuleks üle minna uutele tähistele tähistele. Allkirjutatud ei riskeriks anda nii kategoorilisi soovitusi, kui nad eelnevalt poleks konsulteerinud ja omi ettepanekuid kooskõlastanud NSVL MN Standardite Komitee ja tema institutide (ВНИИКИ, ВНИИИМАИИ) vastavate osakondadega. 1974. a. ilmunud korrektoori ja toimetaja käsiraamat* ei tunnista teisi tähistusi peale ülalnimetatud rahvusvaheliste.

Mitme samaliigilise tähistuse eristamiseks tuleb kasutada indekseid. Käesolevas lühikeses kirjutises pole võimalik indekseerimist põhjalikumalt valgustada, pealegi on ses osas mõndagi problemaatiliselt. Loode-tavasti võtab ka selle küsimuse koordineerimise oma sēfluse alla TPI metoodikanõukogu.

Probleem on meie poolt tõstatatud, jääb loota asjaosaliste reageeringut. Teeme veel järgmised omapoolded ettepanekud:

● Kõikides kateedrites ja teaduskondade metoodikanõukogudes tuleks hinnata kasutatavate tähistuste ja põhiliste indekseid ühtsust ning vastavust standarditele ja üldtunnustatud rahvusvahelistele soovitusetele.

● TPI metoodikanõukogu koordineerimisel kogutud, redigeeritud ja heaks kiidetud koondid tuleks kõikidele teadmiseks avaldada (näit. «Tallinna Polütehnikus»).

● Metoodiliste materjalide ja õpikute toimetajad tuleks teha vastutavaks selle eest, et trükiste kvaliteeti ei rikutaks «ise-tegevuslike» tähistega.

Ja lõpuks, kas ei tuleks kokku kutsuda nõupidamine (seminar, konverents vms.) — ikka selleks, et koos kirjastuste ja standardiseerimisorganisatsioonide esindajatega rääkida ühele poole nii terminoloogia, tähistuste, indekseid kui ka kasutatavate ühikute probleemid.

prof. ILMAR KLEIS,
v.-õp. TIIT THIDEMANN

* Справочная книга корректора и редактора. Под общей ред. А. Э. Мильчина. Издательство «Книга», М., 1974.

SÜSTEEMKÄSITELU

10.–27. märtsini kõitsid lugejate tähelepanu raamatukogu teaduskirjanduse osakonna näituse nurgas toimunud kirjanduse tutvustuspäevad. Teemal «Süsteemkäsitlus — üldteaduslik metodoloogia» oli välja pandud üle 150 teose teaduse loogika ja metodoloogia, süsteemide üldteooria, süsteemiõpetuse ja süstemoloogia vallast, samuti kirjandust süsteemanalüüsi ra-

kendamise juhtimisprobleemide lahendamisel mitmesugustes rahvamajandusharudes.

Raamatukogu süsteemkäsitluse kataloogis ei asu süsteemkäsitluse alane kirjandus ühes liigis koos, vaid on esijoonel peegeldatud rakendusala järgi. Teemakohast valikut aitas läbi viia dots. P. Lageda, kes on mitme aasta vältel jälginud vastavasisulist kirjandust nii raamatu-

kogudes kui kauplustes. Näituse selgi oli eksponeeritud hulk raamatuid P. Lageda isiklikust kogust. Näitusel esindatud kirjandusest on koostatud nimestik, mis on kättesaadav rõdul valvebibliograafi vahendusel.

16. märtsil andsid näituse juures seletusi dots. U. Randmer (pildil) ja dots. P. Lageda. Tutvustati mõistete «süsteem» ja «mudel» teket, arengut ja tähtsust tänapäeva teaduses. Märgiti nende mõistete ühtse tõlgendamise vajadust eri õppeainete õpetamisel kõrgkoolis. Juhtivi tähelepanu olulisematele kodu- ja välismaa süsteemiteoorieetike põhiteostele ja nende kriitikal. Poleemikat tekitas küsimus, milline on matemaatiliste mudelite osa probleemide süsteemsel lahendamisel, kuna ka mitteformaliseeritud meetoditel ja intuitsioonil on oluline osa uute ideede tekkimisel ja põhimõttelisel uute lahenduste leidmisel. Üksmeelselt tunnistas süsteemkäsitluse ajakohasust ja rakendamise vajadust nii teadus- kui õppetöös.

ANNE PEBRE
raamatukogu metoodika-
osakonna juhataja

Sõna on ftisiatril

Tuberkuloosi, kroonilise nakkushaiguse tekitajaks on kepikekujuline mikroob, mis avastati 1882. a. sakslase E. Kochi poolt. Väljaspool elusorganismi mikroob ei paljune, välja arvatud erilisel valmistatud kunstlikult söötmed laboratooriumides. Pimedates niisketes kohtades säilivad pisikud aga kuid ja isegi aastaid. Kuumuse suhtes on mikroob tundlik, näiteks =100° juures sureb 1 sekundi jooksul. Päikesevalguses hävinevad mikroobid samuti kiiresti (sõltuvalt materjalist — mõne minuti või mõne tunni jooksul). Seega on tuberkuloosihäige esemete keetmine üks tõhusamaid mikroobide hävitamise viise. Keemilistest ainetest mõjuvamateks desinfitseerivateks vahenditeks on kloramiin, kloorlubi jt. aktiivset kloori avaldavad ühendid.

Kõige ohtlikumaks nakkusallikaks on lahtist kopsutuberkuloosi põdev inimene. Vähem ohtlikuks nakkusallikaks on tuberkuloosi põdev loomad (näiteks haiged veised, kelle piimas ja piimasaadustes on mikroobid; koerad, kassid). Nakkus levib 1) õhu kaudu. Rääkimisel, kõhmisel, aevastamisel satuvad pisikud õhku ja hingatakse sisse või sadestuvad tolmuosakestele ning satuvad samuti hingamisteedesse; 2) kontakti teel: kokkupuutel tuberkuloosipisikutega saastunud esemetega, kui kasutatakse tuberkuloosihäige toidunõusid, käterätikuid, taskurätikuid; 3) toiduainete ja joogi kaudu, mis sisaldavad tuberkuloosi pisikuid (piim, liha).

Tuberkuloosi tunnuseks on veidi kõrgenenud kehatemperatuur (37–37,5° piires), eriti õhtupoolikuti, väsimus- ja nõrkusetunne, kõha, vähene rögaeritus, õised higistamised, isutus ja kaalulangus. Protessi süvenemisel tõuseb palavik (38–39°) ning süvenevad kõik haigus-

tunnused.

Tuberkuloosivastaseid profülaktilisi üritusi tehakse lastele. Kõigile vastündinutele tehakse kaitsepookimised tuberkuloosi vastu, mida hiljem korratakse teatud aastate järel. Lastesõimes, -aedades ja koolides tehakse süsteemiliselt tuberkuloosi nakatumise kontrolli.

Alates 18. eluaastast tehakse igal aastal fluorograafilise kontrolli (röntgen) asutustes, ettevõtetes, õppeasutustes, samuti kontrollitakse röntgenoloogiliselt kõiki, kes asuvad tööle või õppima mõnda õppeasutusse. Niisugune kopsude kontroll on vaja teostada igal inimesel vähemalt üks kord aastas, et avastada varakult kopsutuberkuloosi või mõni muu haiguslik protsess kopsus.

Tuberkuloosivastases võitluses on kesksel kohal organismi vastupanujõudude tõstmine. Siia kuuluvad olmetingimuste parandamine (puhtus, korteritingimused, ratsionaalne toitumine), kehakultuur, füüsiline töö.

Talinna Linna Tuberkuloosidisperseri ftisiatr-
A. ARISMAA

Kes? «Kuljus»!

1. aprill. Laialt tuntud naljapäev. J. Tombi nim. Kultuuripalees on aga koos vabariigi 12 rahvatantsuansambli ja asi on naljast sootuks kaugel. Läheb lahti võistutantsimiseks, sest kätte on jõudnud I üleliidulise taidlusfestivali III voor. Tantsitakse eesti rahvatantsu «Hiiu valts» ja Anna Raudkatsi «Tuljakut», naisrühmad aga «Sind ei võta, sind ei jäta...». Kõik füüsiliselt ja tehniliselt rasked nn. koolitantsud. Keegi peab aga parim olema. Kes?

Asi selgus 2. aprilli hommikul kontserdi peaproovil. «Tuljakut» kutsuti lavale «Kuljus». Olime üllatunud ja rabatud. Ülo (meie ballettmeister) oli meid eelmisel päeval küll tubliduse eest tänanud, kuid uskuda, et meie... «Tuljakut» lõppedes selgus koguni, et kohe läheb «Hiiu valts». No mis sa tahad teha või öelda! «Sind ei võta...» aga tantsis «Sõpruse» naisrühm.

Nüüd oli siis selge, kes parim, aga mis edasi saab? Tuleb ju veel kolm tantsu kontserdil esitada, mis ka hindamisele lähevad. Ja see esimene, millega kontsert algab, on just Kai Leete «Kiigel», meie oma. Kui see ometi hästi läheks!

Sis number vahet ja jälle see «Hiiu valts». Teenisime tuugeva aplausi. Kolm numbrit lootsutamist ning laval Kai Leete «Jaaniikul». Ülo polnud sellega kunagi rahul, ta kartis nüüdki, et see on meil kole habras, aga tänu kvartetile, pillipoistele ja Otto Rootsi sõnadele oli see isegi meie üks toredamaid numbreid. Nüüd kiiresti teised riided selga (oh kui seda rahvast nii palju ei oleks!) ja siis Helmi Tohvelmanni «Labajalg». Väsimus andis aga juba tunda (neli tundi trenni juba selja taga) ja «Labajalg» ei saanudki selleks, mis pidanuks olema.

Rõdult vaatasime teisi, puhkajame ja tantsime lõpuks «Tuljakut». Zürii läks otsust tegema. Närvid juba teist päeva pingul ja ootaeag pikk mis pikk. Ooo, tulevad. ENSV rahvakunstnik Ullo Toomi ja teeline kunstitegelane Heino Aassalu tänavad kõiki osavõtjaid ja zürii sekretär Arvo

Sandberg teatab, et laureaateks tunnistati ENSV teeline rahvatantsuansambel «Kuljus», ENSV teeline J. Kreuksi nim. Kultuuripalee rahvatantsuansambel «Sõprus» ja vene rühmadest ENSV teeline Narva Gerassimovi-nim. Kultuuripalee rahvatantsuansambel «Narva».

Nüüsi läbi! Südamas hea tunne. Onnitleme omalt poolt meie maja teisi laureaate — akadeemilist meeskoori ja kvartetti ning akadeemilist naiskoori. Täname kammerkoori ja väsimatut meeskvartetti, kes oma lauluga aitasid meil hästi tantsida. Sügav kummardus Reet Kihvale, plaanikomitee arvukskeskuse töötajale, kes meid klaveril saatis. Aitäh!

AGA... kuidas me siis nii kaugelt jõudsime? Sel hooajal on olnud väga raske, lausa õnnetus õnnetuse otsas. Sügisene vanem segarühm lagunes. Veebruaris komplekteeriti küll uus, kus täpselt pooled on noored. Ei saadud läbi viia treeninglaagrit, sest tudengeid ei vastastatud õppetööst. Alaline löömine on klaverimängijatega. Olime praktiliselt ilma muusikata. Hädast aitas välja Reet. Lisaprovideks aga pole õigeid ruume. Glehni loss pole meie proovideks siiski sobiv — parkettpõrand! Poolest märtsist aga tuli meie proovi ajale 50. Keskkooli saali peotantsukursus. Naisrühma tund lõpeb seal kell 20.30 ja Ülo peab edasi jõudma spordihoonesse segarühma tundi, mis algab ka 20.30. Hilinemine pole meil kombeks. 1. aprillist läks remonti 37. Keskkooli aula, üks meie prooviruumidest. Enne kontserti tuli üks tüdruk välja vahetada — jalg ei pidanud vastu. Jalgade probleem on meil üldse lausa lubamatu. Tantsime ju trennis paljajalu. Parkett on liibe, külm.

Nagu selle kiuste, et mitte kõik asjad ei laabu nii, nagu peaks, on meil tore kollektiiv, ja saadud tasu on ka küllap nähtud vaeva väärtine. Ees ootab aga tõsine töö, õigustamiseks laureaadi nimetust. Kohutumiseni maiaktuse kontserdil.

KULJUSLASED

Taidluskonkursi laureaadid...

KEEMIA

- I Montaaž Kaplinski ja Roždestvenski loomingust: (KO-21)
- II Etlemine: Milvi Sunila (KO-101).
- III Suure Oktoobri 60. aastapäevale pühendatud montaaž: KA-47.
- IV Montaaž Nõukogude armee aastapäevaks: KÜ-41.

ELEKTROAUTOMAATIKA

- I Laul: Raivo Ender (LR-21).
- II Tudengiteemaline kompositsioon: LS-21.
- III Laule- ja muusikaprogramm: Astrid Antsmäe ja Heidi Ahman (LI-81).

MAJANDUS

- I Näitekunst: Uku Tuul (TE-21).
- II Kompositsioon «Sauna- ja leilimõnu»: TL-21.
- III Laul: Anne Vaarmann (TP-61).
- IV Laul: Olga Nool (TL-101).

MEHAANIKA

- I Klaver: Sergei Nelzin (MM-28).
- II Huumor: Sergei Nelzin ja Viktor Tšeremhov (MM-28).
- III Estradiprogramm «Perekonnaleht»: MA-21.
- IV Nukuteater: MP-61.

ELEKTROENERGETIKA

- I Laul: Jelena Borodina (AV-27).
- II Laul: Jelena Borodina ja Sergei Butšelovski (AV-27).
- III Laul: Juri Mironov (AK-67).
- IV Laul: Ivari Judanov (AO-101).
- V Laul: Aadu Vares (AO-101).

EHTUS

- I Laul: Galina Artemjeva (EK-67).
- II Näitekunst: Peeter Liiv (EE-41).

◆ Laulab JELENA BORODINA. Martin Rommi foto

...ja kommentaarid

23. märtsist 4. aprillini oli meil käimas I üleliidulise taidlusfestivali raames Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäevale pühendatud taidluskonkurs. Kui nüüd öelda, et see moodus igati edukalt, oleks see ainult subjektiivne väide, mida on vaja ka tõestada. 1975. a., kui pärast mitmeaastast vaheaega tudengite taidluskonkursi traditsiooni taastama hakati, võttis sellest osa vaid 53 üliõpilast. Mõõdunud aastal oli osalejaid juba 78 ja tänavau koguni 177. 1975. a. oli teaduskondadevahe-

lises arvestuses parim majandus, m. a. ja viimaselgi hoidsid esikohta keemikud. Ökonomistid said sel aastal II koha, 3.—5. kohti jagasid mehaanika-, elektroautomaatika ja elektroenergeetikateaduskonnad. Häbiväärselt väike oli ehitusteaduskonna tudengite osavõtt. Esmakordselt viisime konkursi läbi kahes rühmas: esmakursusel ja vanemad tudengid. Võib julgelt öelda, et TRÜ eeskujul selline jagamine end õigustas, sest esimese kursuse rahva seast oli taidlussõpru 105 (!) ja seega anti vanematele silmad ette.

Laureaatide esinemist võisid soovijad jälgida naistepäevakontserdil ja veel saame neid näha rahvaste sõpruse päeval 20. aprillil. Osa laureaate võistleb homme kell 10 TPEDI aulas vabariiklikul kõrgkoolide taidlejate jõuproovil. Ja lõpetuseks — mis sel korral eriti rõõmustas, oli tudenginalja kõrge protsent show'de näol üldises taidluspildis. Suur tänu osavõtjatele, uute jõuproovideni kunstilises isetegemises!

OLAVI PIHLAMÄGI
Üliõpilasklubi direktor

«Ma palun Glehni lossi.»

«??»
«Sõidame Hiiule, ma näitan.»
«Mõtle, ma olen siin paar korda käinud ja pole märganudki, et siin üldse midagi oleks. Mis siin nüüd on, kõrts või?»
«Ei. See on TPI taidlejate maja.»
(vestlus taksojuhiga)

Avan ukse künkanõlvas ja satun rüütlike aega. Hirmpakasid müürid, imekitsad keerdtrepid, urkad, soidid... Ettekujutus oma asukohast kaob kohe käest. Tahtmatult hakkad ootama, et nüüd-nüüd kargab nurga tagant turja Ivo Schenkenberg või lööb kusagil orvas helendama õnnetu Spychowo Jurandi vaim.

Täna, 24. märtsi õhtul küll sellist tunnet ei teki. Loss on paksumalt rahvast ja peoärevat suminat täis. Pole ka ime. Täna õhtul teostub TPI mitme tugevõimkonna taidlejate kauhahellitatud unistus, unistus, mille teostamiseks ühtekokku 40 000 tundi ühiskondlikku tööd ära tehtud. Täna õhtul avatakse TPI taidlejate maja.

TPI rektor Boris Tamm: «Ma tahaksin kindlasti loota, et meie kõigi kaasabil saab see maja endale õige pea tõsise kunstiasutuse oreoli. See on meie kohus.»

ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees Artur Vader märkis, et kahe viisaastaku vältel nähtud vaev on ilusasti vilja kandnud. Ajaloolises ja ajakohases taidlejate majas laulurõõmu maitsnud tudengid kannavad seda edasi oma töökohta-

KUI VANA GLEHN NÄEKS!

desse üle kogu vabariigi, andes sellega töhusa panuse meie laulukultuuri levitamisse ja arendamiseks. «Meie vabariik täidab edukalt tema ees seisvaid ülesandeid. Ja võib liialdamata öelda, et kõigele sellele aitab kaasa ka laul. Laul rõõmustab ja annab hoogu, rääkimata inimese üldise kultuuri tõstmisest.»

Sm. Vader tõi lossi kaasa veel ühe hea uudise: TPI akadeemilisele naiskoorile on Ülemnõukogu Presiidiumi otsusega antud teenelise kollektiivi nimetus. (Ei tahaks uskuda, et «Nad elagu» meeskoorilt kõlas nii võimsalt ükski saali akustika tõttu...)

«Omalt poolt püüame õigustada meie antud nimetust ning hoida alati värskena ja elurõõmsana meisse istutatud ilumeelt.» ütles TPI akadeemilise teenelise naiskoori president Tiia Süld.

TPI taidlejaid õnnitlesid veel EKP KK teaduse ja õppeasutuste osakonna juhataja Elsa Gretškina ja ELKNÜ KK sekretär Donald Visnapuu, kes ütles: «Selle maja valmimine muutub tunglaks, mis süütab tule ka teistes meie kõrgkoolides.»

Toreda kingitusega rõõmustas laulu- ja pillimehi ENSV kõrgema ja keskerihariduse minister Ilmar Nuut. Ta teatas, et ministeerium on vastsele taidlejate majale eraldanud klaveri.

Pärast tublimate ehitajate autasustamist ja väikest kohvipausi võtsid õhtu ohjad oma kätte Toivo Ojaveski ja Jaan Sooäär — staažikad meeskoori ja -kvarteti liikmed ja lossi taastamise entusiastid. Lühivõistluseks kutsuti kõigepealt mikrofonile ette Ülo Tärno — üks taastamisprojekti autoreid ja mees, kelle õlgadel on kõigi nende aastate kestel lasunud töö põhiraskus.

T. Ojaveski: «On sul veel midagi lisada sellele, mida tänan lossi ehitamisel tehtud tööst ja töömeestest juba on räägitud?»

Ü. Tärno: «Ühiskondlikku tööd on tehtud muidugi suur hulk. Et neid 40 000 tundi täis saada, oleks üks mees pidanud 10 aasta jooksul iga päev 10 tundi tööd tegema. Kuid see oli ainult osa. Suurem jagu tööst oli siiski palgaliste töömeeste teha. Ja pean ütleva, et nemed suhtusid tööse sellesama mõõdupuuga nagu ühiskondlikku tööse, mida teatavasti tehakse paremini kui kutsetööd.»

Häid töömehi on siin olnud palju. Eriti tahaksin aga tänada Jüri Tellingut, kes on minu meelest küll Tallinna parim kivimeister. Lossi seintes pole vist kivi, mis tema käte vahelt poleks läbi käinud. Mind paneb imestama tema perekond. Tal peavad olema väga head lapsed, kes vajavad nii vähe isa karistavat kätt ja piirilt usaldav naine, kes lubab me-

hel mitu õhtut nädalas tulla koju öösel kell kaks.»

T. Ojaveski: «Aga sa ise? Mulle ei mahu lihtsalt pähe, kuidas saab üle kümne aasta niisugust asja südamega teha.»

Ü. Tärno: «Mis sa nüüd südamest... Mul on praegu jalad nii väsinud, et muud ei tahaks kui istuda! Aga milks sa kogu aeg minu käest pärid? Räägi parem ise, kuidas lossi taastamine üldse alguse sai. See oli ju sinu idee.»

T. Ojaveski: «Idee tuli mulle pähe, kui me abikaasaga siin Mustamäe mändide all patseerisime. Välja sai ta aga öeldud siis, kui me koori juhatusega käisime prof. Aarna, tolleaege rektori jutul. Enne lahkumist küsisin, mis ta asjast arvab. Tema lubas instantsides järele pärida. Hiljem selgus, et olime õigel ajal jaole saanud. Väga paljud olevat seda mõelnud, aga meie saime esimestena «käpa peale.»

Küsimus TPI puhkpilliorkestri dirigendile Elmar Peäskele: «Millist pilli teie taktikepi all kõlavatest on kõige kergem mängima õppida?»

E. Peäske: «Eks ikka flööti, ma ise ka selle pilli mees...»

Küsimus: «Ja kõige raskem?»

E. Peäske: «Suurt trummi.»

Küsimus: «Kas rahvatants on sport, akrobaatika või etnograafiline kunst?»

TPI teenelise rahvatantsuansambli «Kuljus» juhendaja Ülo Luht: «Anna Raudkats, meie tantsuema, on öelnud:

«Inimene, kes tantsib, oskab ka uksest sisse tulla ja tere öelda.»

Küsimus: «Milline on «Kuljuse» kõige vastustusrikkam esinemine lähemas tulevikus?»

Ü. Luht: «Kõigepealt muidugi täna, taidlejate maja avamisel. Aga 1. aprillil läheme üleliidulise taidlusfestivali kolmandasse vooru aprillinalja tegema.»

(Toimetuse märkus: nagu vahepeal on selgunud, oli taidlusfestivali lõppvoorus asi aprillinaljast kaugel. «Kuljuse» edukas esinemine tegi TPI taidlejate pere veel ühe laureaadi võrra rikkamaks. Soovime õnne!)

Pidu läks edasi. Puhkpilliorkester andis jalakeerutuseks tarviliku tagapõhja, «Kuljus» ja peotantsuring näitasid ette ja teised tegid jõudumööda järele. Meeskoor, naiskoor ja meeskvartett näitasid oma kunsti, üks hakkaja mees sai hoo sisse mitmele lustakale ringmängule. Isegi pärast peo ametlikku lõppu, mille Jaan Sooäär keskööl hauahäälega välja kuulutas, kõlas lossis Mustamäe nõlval veel kaua laul ja pillimäng.

Enne lahkumist taidlejate maja külalisraamatut lehitsetes leidsin sealt uut elu alustavale Glehni lossile pühendatud read:

Seal, kus on laulu-, tantsu-,
mängumehed koos,
on pidu peres, hoogu
hõlmas, lusti lõps!
Kui vana Glehn seda näeks!

PAUL OJA

ÕNNITLEMINE!

Uue meie staažikama õppejõu — majandusteaduskonna dekaani, tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri dotsendi, majanduskandidaadi Johan Toomaspoja eluteel täitub 12. aprillil 60. aastaring. Tegemist on mehega, kes seotud instituudiga tema alguspäevadest alates.

Majanduslikest raskustest hoolimata võitis raudteelase perekonnast pärit juubilar end 1936. a. vastavõetud Tallinna Tehnikaülikooli esimeste vastuvõetute hulka. Inženirdiplomi taotlemine mehaanika-teaduskonnas lõkkus küll sõja tõttu edasi 1946. aastani, kuid selle kõrval laborandina-tehnikuna õppejõude abistades kogunesid ka elu- ja töökogemused, mis võimaldasid juba 1947. a. alustada sama teaduskonna vanemõpetajana. Kui

aga 1957. a. otsustati anda täiskäik majandusala spetsialistide ettevalmistamisele TPI-s, läks selleks tarvis ka juubilar energilist tegevust. Tänavune on seega kahekümnes tööaasta sellel tööpõllul, millega seostub ka kandev osa senisest elutööst.

Kõigepealt 1963. a. kandidaadi-väitekirja, mis käsitles vabariigi tööstuse termofitseerimist ja soojusenergia ratsionaalsemat kasutamist. Samal aastal vastuvõetud NLKP liikmeks ja asumine tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri juhataja ametikohale. Aasta hiljem lisandus majandusteaduskonna dekaani vastutusrikkas töö, mis on kestnud tänaseni. Selle edust räägib teaduskonna kiire areng ja kuulumine töötulemuste pooltest ikka esimeste hulka.

Töö on nõudnud tohutut energiat, ulatuslikke teoreetilisi teadmisi, pedagoogimeister-

likkust ja -talenti orienteerumisel juhi töö keerulises labürintis. Aega on pidanud jätkuma ka kvalifikatsiooni tõstmiseks Berliini Humboldti-nimelises Tehnikaülikoolis, sidemete loomiseks sotsialismimaade kõrgekoolidega, töötamiseks NSVL Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi teaduslik-metoodilises nõukogus, rea aas-taie jooksul ENSV Teaduste Akadeemia ühiskonnateaduste nõukogus, EKP Tallinna Lin-nakomitee tehnikanõukogus ja tunnustatud lektorina EKP Tallinna Linnakomitee Mark-sismi-Leninismi Ülikoolis ja ühingus «Teadus». Hulgani sti on tema sulest ilmunud teadus-likke töid ja artikleid, kus käsit-letakse tootmise efektiivsuse suurendamist, kõrgharidusega kaadri ettevalmistamist ja üli-

õpilaselu päevaprobleeme. Kaasa on löödud mitmete õp-pevahendite koostamisel ja eestindamisel.

Oma 30-aastase pedagoogi- ja teadustegevuse vältel on juubilar enam kui kahekümnel korral autasustatud. Juubilarile on tänulikud tema kolleegid asjaliku tööstiili, siira ja seltsi-meheliku abi ning optimistliku ellusuhtumise eest.

Rääkida oleks J. Toomaspo-jast veel palju. Nimetamata on jäänud hea loodusetundmine, rännuentsusiasm, laulurõõm ja muudki.

Soovime suurele töömehele, teadlasele ja pedagoogile edu mitmekülgse tegevuses ja jak-su paljudeks aastateks!

Kolleegid
tootmise ökonomika ja
organiseerimise kateedrist

SPORTLIK KOHUSTUS

17. jaanuarist 1972. a. kinnitati NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega uus üleliiduline keha-kultuurikompleks «Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks» (VTK). Uue kompleksi vastuvõtmisest on möödunud üle viie aasta. Selle ajaga on VTK juurdunud meie igapäevasesse ellu ja kogu spordiliikumisse. Paljud meie instituudi õppejõud ja teenistu-jad on täitnud need normatiivid ja omavad VTK märki. VTK normatiive tuleb täita vastavalt vanusele. Näiteks on naiste IV astmel kaks vanuseklassi: 19—28. a. ja 29—34. a. ja V astmel 35—44. a. ja 45—55. a. Meestel aga IV aste 19—29. a. ja 29—39. a. ja V aste 40—49. a. ja 50—60. a.

Selle viie aasta jooksul on paljud VTK normatiive täit-nud õppejõud ja teenistujad läinud vanusega üle ühest vanuseastmest teise. Seal on aga teised normatiivid. Kindlasti tuntakse huvi uute normatiivide vastu, et uuesti oma kehalisi võimeid kontrollida.

Uued normatiivid on eelmistest natuke lihtsamad. Soovitan kõiki järgida kehalise kasvatus kateedri töötajate oeskujule, kes asusid VTK normatiive sooritama.

Tore oleks, kui spordiforganisaatorid hoolitseksid selle eest, et kateedrite seintel ripuksid tabelid, kus oleksid ära märgitud töötajate vanuseklassid ja vastavad normatiivid. Tuleks ka ära märkida juba sooritatud alad, et need töötajad, kes ei ole veel jõudnud VTK-d täielikult täita, saaksid teada, mis neil veel teha tuleb.

Palju jõudu ja julget pealehakkamist!
AINO NURME,

kehalise kasvatus kateedri spordiforganisaator

LAUATENNIS

Õppejõudude ja teenistujate võistkondlikel lauatennise meistrivõist-lustel lõppes teine mängudevoor, mis selgitas ka lõpliku paremus-järjestuse. Võistlus ise oli väga pingeline ja tasavägine. Võistluse lõpetasid kolm võistkonda — mate-maatika, soojusenergeetika ja elek-trisüsteemide kateedrid võrdselt 3 võiduga. Üllatas elektrisüsteemide kateedri südi esinemine.

TEATESUUSATAMINE

Õppejõudude ja teenistujate meistrivõistlustel teatesuusatamises toimusid suure sulaga. Võistlused ise olid väga pingelised ja võitja selgus alles viimases vahetuses.

Mehed, noorem vanuseklass, 4x3 km.
I soojusenergeetika kateeder 96.3 (A. Paist, K. Saar, U. Kask, V. Keerov)
II füüsikalise keemia kateeder 97.22
III matemaatika kateeder 109.07
Mehed, vanem vanuseklass, 3x3 km

Üldkokkuvõttes saavutas esikoha matemaatika kateeder, tänu sügisel saavutatud esikohale, 6 punktiga. Teine oli soojusenergeetika 5 ja kolmas elektrisüsteemide kateeder 3 punktiga. (Sügisel ei esinenud). Järgnesid füüsikalise keemia, elek-tronruvite, kehalise kasvatus ja masinaelementide kateedrid.

Laudade järgi olid parimateks F. Vichmann, E. Ruustal ja A. Ki-vinukk (kõik matemaatika kateed-rist).

I elektrisüsteemide kateeder 52.35 (O. Tapupere, A. Annus, E. Tiigi-mägi)
II matemaatika kateeder 53.18
III soojusenergeetika kateeder 60.00
Naised, noorem vanuseklass, 4x3 km
I toiduinete tehnoloogia kateeder 75.54 (U. Loigom, H. Kaljula, K. Mägi, E. Agan)
II füüsikalise keemia kateeder 82.19
III kehalise kasvatus kateeder 86.03
Naised, vanem vanuseklass, 3x2 km
I kehalise kasvatus kateeder 32.20 (V. Peegel, H. Unger, I. Lepik)
Võistluste parimad ajad olid meeste 5 km: V. Keerov (20.12), P. Tõns-berg (21.42) ja R. Nõu (22.55), mee-ste 3 km: O. Tapupere (13.46), E. Tiigi-mägi (14.13) ja H. Koppel (15.08), naiste 3 km: M. Altsaar (15.48), V. Armei (16.32) ja E. Agan (16.34).

Информационные органы стран — членов МЦНТИ. Справочник. М., 1976. 290 с.

Костянин С. Л. Предмет и метод экономики образования. М., 1976. 238 с.

Методика оптимизации структуры и численности штатов профессорско-преподавательского состава вуза. М., 1976. 68 с. (НИИВПИ. Обзорная информация).

Программированное обучение. Межведомственный научный сборник. Вып. 13. Киев, «Вища школа», 1976. 102 с. Списки лит. в конце статей.

Русско-немецкий словарь. Около 83 000 слов. Изд. 7-е, испр. и доп. М., «Русский язык», 1976. 874 с.

Статистический ежегодник стран — членов Совета Экономической Взаимопомощи. 1976. М., «Статистика», 1976. 486 с.

PARIM TEGEVUS LIIKUMISVAEGUSE KORVAMISEKS

On ammu teada, et inimese kehaline tegevus töö järgest väheneb. Organismile pole see sugugi ükskõik. Liikumisvaeguse korvamiseks on tarvis teha kehakultuuriga, mille suurim väärtus on selles, et ta reguleerib kogu keerukat inim-organismi, ta on universaalne tervise tugevdamise vahend.

NLKP Keskkomitee ja Ministrite Nõukogu 17. jaanuari 1972. a. määrusega kehtestati uus VTK-kompleks. Kuidas oleme selle suutnud seda määrust ellu rakendada ja millised kitsaskohad seejuures esinevad?

O-T (õppejõudude-teenistujate) kehakultuurialane tegevus toimub devisi all — tähtis pole võit, vaid osavõtt. Nimetatud töö läbiviimise aluseks on spartakiaadi üldjuhend, mis koosneb järgmistest osadest:

- I — massilised üritused (jalgsimatk mats, suusamatk, jooksukross, suusatamine).
- II — võistkondlikud alad (teaduskondade ja kateedrite/allasutuste võistkondade vahel, peamiselt mängudes).
- III — sportlik-tervistavad üritused, mis teaduskondade ja kateedrite/allasutuste enestest läbi viidud.
- IV — VTK-normatiivide sooritamise.
- V — liikmemaksud.

Juhtimine nende ürituste läbiviimiseks on korraldatud järgmiselt: teaduskondade spordiforganisaatorid on valitud dekaanide kaasabil, kateedrite/allasutuste spordiforganisaatorid aga vastavalt nende juhatajate kaasabil. Kuidas koostöö laabub ja kui edukalt need lüüdi töötavad, selles ongi kogu küsimus. Seal, kus sporditöö eestvedaja valimisse suhtuti täie tõsidusega ja kus talle osutatakse juhtkonnas poolt vajalikku abi, seal laabub töö

hästi, informatsioon jõuab kollektiivi iga liikmeni ja osavõtt üritustest on hea. Kus seda tehti aga ükskõikselt, määrati mõni tagasihoidlik laborant või paremal juhul noor õppejõud, seal on tagajärjeks tegevusetus.

Kui lumevaestel talvedel anti luba suusatamise norme täita kiirränakuga, siis paljud, eriti nooremad, hoidusid kõrvale väitega, et nemad nalja tegema ei tule, suusatavad aga siis, kui lund on. Nüüd on kaks aastat lumi maas, aga lubajaid suusatamisnorme täitma pole ilmu-nud.

Laialt on levinud arvamused, et mis selle VTK-ga ikka jän-nata, ega selle eest palka maksta. Kuid... kas möödunud aastal meie instituudi 1117 töö-taja poolt puudutud 13 469 hai-guspäeva on vähe? Haigete kontingendi moodustavad peamiselt need töötajad, kes ei ole osalenud üheski meie tervise-spordiürituses.

Sassiläinud tervisega inimene ei ole mitte ainult töö teistele pinnuks silmas, vaid ka tihti perekonna lagunemise põhju-seks. Soovitan lugeda Moskva teadlaste välja antud brošüüri «Kehakultuur — haiguste vaen-lane» (eesti keeles 1965).

Seni on töötajatele meeldiva-mateks ja osavõturohkemateks olnud kateedrite/allasutuste vahelised korvpalli välkturniirid, malevõistlused, koroonajä lauatenisevõistlused, samuti teatesuusatamine ja orientee-rumine. Hea vastuvõtu leidis Kehra—Aegviidu suusamatk. Instituudi koondvõistkondadele on alati oodatud võistlusteks Balti spartakiaad, Tallinn—Kei-la—Tallinn suusamaraton ja vabariiklikud kõrgekoolide spar-takiaadid.

O-T kehakultuurikollektiivis oli 1976. a. 1050 liiget. Uue VTK kõik märginormatiivid on täitnud 395 töötajat, kellest kolm (J. Lössov, O. Käsper ja P. Tõnsberg) «Eeskujulikule». Täitmise osas oli noorte prot-sent (kuni 29 a.) 13—14%, mehi üle 50 aasta ja naisi üle 45 aas-ta oli 22—23%.

Sporditegevuses avalduvad kõige paremini inimese iseloo-mujooned. On õigesti öeldud, et tihti ei õpita oma töökaas-last ka 15 tööaasta jooksul nii põhjalikult tundma kui mõne spordivõistluse või matkaga.

Oleks tore, kui talvised ja kevadised teaduskondade spor-dipäevad muutuksid traditsioo-nilisteks. Oleks hea, kui ka a/ü-komitee omalt poolt soo-vitaks teaduskondade büroo-dele ekskursioonide asemel rohkem tervistavaid spordiüri-tusi (väljasõidud, matkad, puhkelagridd).

Tublimad kollektiivid on elektri-süsteemide, füüsikalise keemia, toi-duainete tehnoloogia, mineraalväe-tiste, matemaatika, ehitusmehaani-ka, autode, soojusenergeetika, peenmehaanika, masinaelementide, tööstuse juhtimise ja planeerimise kateedrid; arvutuskeskus, raamatukogu jt. Siin on tavaliselt aktiivse-teks kaasalõbivateks ja eestvedaja-teks kateedri/allasutuse juhatajad ise. Ühisürituste intsiiaatoriteks on tihti O. Tapupere, V. Mikkal, E. Kogermann, L. Joorits, E. Tiigi-mägi, A. Kõstner, B. Saar, K. Vimmisaare, E. Jõgi, V. Kikas, I. Kleis, H. Atro, O. Käsper, T. Randa, J. Tanner, E. Saar, T. Kangilaski, H. Tamvelius, P. Tõnsberg, U. Rooma, A. Ööpik, E. Rannat, V. Vilpõid, G. Logunov, T. Tiidemann, M. Ideon, H. Koppel, K. Mägi, E. Nirk, T. Kaljuvee jt.

Kuidagi ei taha edeneda tervisespordi- ja VTK-alane töö poliitilise ökonomia, tea-dusliku kommunismi, ehitus-tehnoloogia ja mäekateedris.

Täielikus talveuinakus on sel-les osas ka O-T komsomoli-or-ganisatsioon.

Milliseid võimalusi oleme suutnud oma töötajatele pak-kuda? Näiteks k/k nõukogu poolt korraldatavad üleinsti-tuudilised üritused-võistlused, harjutusvõimalused kilehallis ja spordihoones (pühapäeval kella 9—11 töötajatele koos pe-rekonnaliikmetega), ujula ka-sutamise, piiratult Klooga ja Aegviidu spordibaasid.

Järjekindlate harjutusvõima-luste loomist takistab ruumide puudus. Väga valusalt andis tunda Kopli võimalust ilmajää-mine, eriti just töötajate seas. Paljudes Kopli kandi kollektiivides soikus sporditöö päris tõ-siselt. Jäid pidamata ka mit-med planeeritud võistlused.

Teiseks puuduvad meil ka vastavad tervistavad puhke-baasid. Olemasolev Kloogal on väike. Aegviidust ei saa veel rääkida. A/ü-büroodel tuleks leida võimalusi puhkamise korraldamiseks maakoolide in-ternaatide baasil.

Kolmandaks väga valuliseks küsimuseks on rahaline olu-kord. Ka kõige väiksem üritus, kui teda püüda hästi läbi viia, on seotud kulutustega. Kas ei oleks mõeldav, et baaside kasu-tamise kulud kollektiivsete ürituste puhul tasuks a/ü-komitee? Seni on seda teinud töö-tajad ise. Samuti oleks hea, kui sinna alla kuuluks instituudi autobuss (väljasõitude, võist-luste jmt. tarvis).

Võistkondadele vastav esin-dusriietus puudub täielikult — pole raha. Seni aitas meid siin kehalise kasvatus kateeder, viimasel ajal pole ta seda teha suutnud. Öeldakse, et õppejõud

võiksid ise endale spordivarus-tuse osta. Suuremapalgalised seda teevadki, aga teistel pole see lihtsalt võimalik.

Märtsis-aprillis läbiviidav arstlik kontroll annab ülevaate töötajate tervislikust seisun-dist. Loodetavasti on tuleval aastal võimalus teha meie arstipunkti põhjalikumalt läbivaatust, viia läbi ka ravikuure. Soovijad peaksid saama ka konsultatsiooni oma kehalise ettevalmistuse-treenituse kohta.

Häid spordi- ja puhketeingi-musi pole vaja mitte ainult üliõpilastele, vaid ka meie õp-pejõududele ja teenistujatele. Tervisehäiretega töötajad, kes ka kõige parema tahtmise juu-res ei ole võimelised saama VTK-märklasteks, loogu kaasa meie sportlik-tervistavates üri-tustes, mis aitavad kaasa kollektiivisustunde kasvatamisele ja tugevdamisele.

UNO PURRU
O-T k/k hooldusõppejõud,
k/k nõukogu liige

Müüa «Suur Nõukogude Ent-süklopeedia» koos tellimiskvittun-giga. Informatsiooni saab tööpäeva-del kl. 8.00—16.00 A4-314 või tel. 532-117, L. Kuldmae.

Vastutava toimetaja aset.
E. TONISMÄE

«Таллинский политехник», ор-ган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükkikoda «Ühiselu»,
Tallinn, Pikk t. 40/42.

Hind 2 kop.

MB-03424
Tell. nr. 776